

Ігри на закріплення знань старших дошкільників про права та обов'язки

*Підготувала Олена Стаєнна,
головний редактор журналу «Вихователь-методист»,
канд. пед. наук*

Правові терези

Підготуйте для гри картки із символічними зображеннями прав і обов'язків дитини. Щоб дітям було простіше орієнтуватися, зробіть їх різного кольору. Наприклад, картки з правами — зелені, з обов'язками — жовті. Також підготуйте зображення терезів з двома чашами. Організуйте проблемну бесіду та поміркуйте разом з дітьми, чи добре, коли в людини є лише обов'язки і немає прав. А коли є лише права і немає обов'язків? Відтак запропонуйте дітям «врівноважити» права та обов'язки за допомогою терезів. На одну чашу діти кладуть картку із зображенням певного права, а на другу добирають картку із зображенням обов'язку. Наприклад, право на гру — обов'язок складати іграшки.

Моральний світлофор

Роздайте дітям набори з трьох сигнальних карток відповідно до кольорів світлофора — червона, жовта, зелена. Пригадайте, що означає кожен сигнал світлофора. Відтак запропонуйте дітям оцінити дії персонажів казок, дитячих оповідань чи мультфільмів за допомогою сигнальних карток. Для цього почергово демонструйте дітям ілюстрації, а вони мають визначити, чи не порушує на них певний персонаж права інших, чи дотримує правил поведінки тощо. Відтак підняти відповідну картку: червону — персонаж порушує права інших; жовту — порушує правила поведінки; зелену — все робить правильно.

Що буде, якщо...

Організуйте гру-роздум, щоб навчити дітей передбачати наслідки власних вчинків. Спочатку запропонуйте дітям обговорити варіанти розвитку подій, якщо певний казковий персонаж не виконуватиме своїх обов'язків. Наприклад: що буде, якщо лікар Айболить відмовиться лікувати тварин. Відтак запропонуйте дітям ситуації, наближені до життя. Приміром: що буде, якщо не прибирати іграшки, не доглядати за одягом, ображати одне одного тощо. Для обговорення використовуйте не лише негативні приклади, а й позитивні: що буде, якщо допомагати батькам, ділитися з друзями іграшками тощо.

Які права порушено

Підготуйте ігрові картки з ілюстраціями до казок і мультфільмів, а також фішки із символічним зображенням прав дитини. Викладіть ігрову картку на стіл. Запропонуйте дітям пригадати сюжет казки чи мультфільму та проаналізувати, які права персонажів були порушені. Відтак покласти на ігрову картку з ілюстрацією відповідні фішки. Наприклад, для аналізування можна запропонувати дітям ілюстрації до казок:

- «Троє поросят» — право на житло, право на недоторканність особистості;
- «Попелюшка» — право на відпочинок;
- «Золотий ключик, або Пригоди Буратіно» — право на освіту тощо.

Права та обов'язки членів родини

Підготуйте ігрові поля, в центрі яких зображені члени родини — діти, мама, тато, бабуся, дідусь. Навколо зображення кожного члена родини зробіть клітинки для ігрових карток. Також підготуйте картки із зображенням знарядь праці дорослих, дитячих іграшок, предметів для навчання тощо. На окремих картках розмістіть схематичні зображення прав людини. Проведіть гру за прикладом лото. Ведучий дістає з мішечка картку із зображенням, а учасники гри з'ясовують, чиї обов'язки зображені на картці, й заповнюють ними відповідні клітинки на ігровому полі. Коли всі клітинки будуть

заповнені, ведучий пропонує дітям доповнити ігрове поле картками з правами для кожного члена родини.

Так — ні

Підготуйте для гри сюжетні картинки двох типів: на перших продемонструйте ситуації, у яких дотримано права дитини; на других — ситуації, у яких права дитини порушено. Запропонуйте дітям обговорити кожен ситуацію, висловити власну думку щодо подій. Відтак позначити кожен картинку фішкою «так» або «ні». Також гру можна проводити з м'ячем. Ведучий називає певну ситуацію та кидає м'яч дитині: якщо в ситуації права не порушені, дитина ловить м'яч; якщо порушені — відбиває.